I.

KAÁN KÁROLY NAGYKANIZSÁN, AZ EREDET ÉS GYERMEKÉVEK 1867-1885

„MINT TANULÓ - TISZTESSÉGESEN VÉGEZHESSE OSZTÁLYAIT
-- S A SZORGALOM ÉS KITARTÁS CSÍRÁI AZ IFJÚ KORBAN
MEGERŐSÖDVÉN, HASZNOS TAGJÁVÁ LEHESSEN A TÁRSADALOMNAK”

(Magyar írásgyakorlat, a gimnázium VII. osztályában)

KAÁN CSALÁDFA 1870. évben.

KAÁN FERENC DÁVID
SZ: NAGYKANIZSA. 1780.
MH: BUDAPEST. 1866.03.31.

THENN GYÖRGY
SZ: RADKERSBURG. 1799.02.14
MH: NAGYKANIZSA.

STEINBERG JULIANNA
SZ: CSURGÓ. 1792.
MH:NAGYKANIZSA. 1857.08.31.
HK: NAGYKANIZSA. 1809.

KIPFERLING AMÁLIA
SZ: BÉCS. 1805.11.28.
MH:NAGYKANIZSA.1858.06.04.
HK:NAGYKANIZSA. 1830.01.07.

KAÁN KÁROLY
SZ: NAGYKANIZSA. 1810.04.01.
MH: BÉCS. 1873.11.21.

THENN ANNA MÁRIA
SZ: NAGYKANIZSA. 1837.06.02.
MH:NAGYKANIZSA. 1931.02.28.

HK: NAGYKANIZSA. 1861.04.08.

KAÁN KÁROLY LAJOS JÓZSEF
SZ: NAGYKANIZSA. 1867.07.12.

ID. KAÁN KÁROLY 1810-1873

THENN ANNA MÁRIA 1837-1931

J.

3546. szám.
1939.

Házasságlevél.

Kivonat a veszprém-egyházmegyei nagykanizsai szentferencrendi róm. kat. plébánia **esketési** anyakönyve II. kötetének 235. lapjáról, az 1861., azaz egyezernyolcszázhatvanegyedik évből.

Folyószám	Az esketés éve, hava s napja	vezeték- és keresztneve, polgári állása	születési helye	lakóhelye (utca, házszám)	születési év, hó, nap / kora	vallása	állapota: nőtlen hajadon	állapota: özvegy	szüleinek (özvegyeknél a volt házastársnak) neve, vallása és polgári állása	A tanuk vezeték- és keresztneve, vallása és polgári állása	Az eskető lelkész vezeték- és keresztneve, hivatala	Voltak-e hirdetve, vagy ezek alól vagy más akadály alól felmentve	Megjegyzések
29	1861. Aprilis 9	Carolus Káán advocatus	Nagykanizsa		50 an.	rom. cath.	⁄.	viduus	⁄.	Antonius Vlasits	P. Vendelinus	⁄.	⁄.
		Anna Thenn pleb.	Nagykanizsa		23 an.	rom. cath.	coelebs	⁄.	⁄.	Ludovicus Tóth advocati			

E kivonat az eredeti anyakönyvvel mindenben megegyezik, sajátkezű aláírásommal és hivatalos pecsétemmel megerősítve bizonyítom.

Kelt Nagykanizsán, 1939 október hó 19. napján.

P. Jahodalkanowitz
ferences káplán

SZINES MOZAIK

NAGY-KANIZSA TÖRTÉNETÉBŐL.

IRTA

HALIS ISTVÁN

NAGY-KANIZSA,
IFJ. WAJDITS JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA.

3544 szám.
1939. Nrus.

Keresztlevél.
Litterae baptismales.

Kivonat a veszprém-egyházmegyei nagykanizsai szentferencrendi róm. kat plébánia
Extractus Dioeceseos Eccl. Rom.-cath. in
keresztelési anyakönyve VI. kötetének 375. lapjáról, az 1867.,
e matricula **Baptisatorum** tomi paginae
azaz egyezernyolcszázhatvanhetedik évből, 276. folyószám alatt.
anni millesimi sub num. curr.

A születés / Nativitatis	éve, hava és napja / annus, mensis, dies	1867 julius 12	
A keresztelés / Baptismatis		1867 julius 12	
A keresztelt / Baptisati(ae)	neve / nomen	Károly-Lajos-József	
	neme (fi, nő) / sexus	fi	
	származási állapota (törvényes, törvénytelen) / status originis	törvényes	
A szülők / Parentum	vezeték- és keresztneve / nomen et cognomen	Káán Károly	Thenn Anna
	vallása, polgári állása / religio, conditio civilis	róm. kat.; ügyvéd	róm. kat.
	születési helye / locus originis	⁄.	⁄.
	lakóhelye (utca, házszám) / locus habitationis	Nagykanizsa 449.	
A keresztszülők / Patrinorum	vezeték- és keresztneve / nomen et cognomen	Tóth Lajos	Spánier Jozefa
	vallása, polgári állása / religio, conditio civilis	⁄.	⁄.
	lakóhelye (utca, házszám) / locus habitationis	⁄.	⁄.
A keresztelő vezeték- és keresztneve, hivatala / Baptisantis nomen et officium		P. Döme	

Megjegyzések:
Adnotationes:

E kivonat az eredeti anyakönyvvel mindenben megegyezik, saját kezem aláírásával és hivatalos pecsétemmel megerősítve bizonyítom.
Praesentem Extractum supramemoratae **Baptisatorum** matriculae in omnibus rite conformem esse hisce in fidem subscriptus testificor.

Kelt Nagykanizsán 1939 október hó 19. napján.
Datum anno mense die

(P. H.)

P. Jahodalkanowitz
ferences káplán

LINGG G.

IFJÚ KÁROLY - ANNA - IRMA

Kedves Atyám!

Kedves egy atyám,
Névnapod várám!
Halld meg hát e nap
Mit mond kis fiad.

Élj sokáig vigan,
Békén s boldogan,
Szeress engemet,
Mint én tégedet,
Áldjon Istened!

szerető fia

Károly.

KRUG JÓZSEF
erdész

Kaán Károly nagybátyja
aki megkedveltette vele
az erdőt!

Miklósfa

Igyakorlat.
Munka után édes a nyugalom
(Atyai párva levél alakban)
Kedves Fiam!

Nem mulaszthatom el, hogy szerény figyelmeztetésem után levélben nézhtselek azon dolgokra, melyeket minden szorgalmas tanulónak szem előtt kell tartania és követnie kell, hogy mint tanuló tisztességesen végezhesse osztályait, s a szorgalom és kitartás csírái az ifjúban megerősödvén, hasznos tagjává lehessen a társadalomnak, és egyszersmind jó tanulásával örömet szerezvén szüleinek s boldogítván őket, mert látják, hogy a nagy összeg, melyet különösen a mostani időben oly nagy nélkülözéssel áldozhat az apa gyermekére, meghozta a kellő gyümölcsöt, a jóbizonyítványt.

S így te is Fiam csak úgy szerezhetsz atyádnak örömet, ha jó bizonyítványt hozasz haza, melynek elérésére legfőbb kellék, hogy kötelességedet teljesítsd, hogy kövesd azt, mit a tanár urak eléd szabnak, s hogy figyelj előadásaikra, viseld úgy magadat, hogy ellened semmi kifogásuk se legyen; mert csak úgy éred el főcélodat, ha szorgalmas tanulásoddal a jó viselet is párosul.

De tudod-e ki engedte, hogy képességgel és erővel bírj, hogy az eléd szabta szabályokat követhesd, tudod-e ki segített annyira, hogy az eddigi osztályaidat szerencsésen elvégezhesd, s ki adta atyádnak a csekély vagyont, melyből felnevelhet? Nem más, mint a mindenható s jóságos Isten. Kötelességed tehát, hogy őt tiszteljed, szeressed és imádjad, mely tiszteletet és szeretetet pedig kimutatod az által, ha az isteni tiszteleteken pontosan megjelensz, ha hozzá imádkozol s neki tetsző életet élsz, ha mindig segítségéért esdekelsz, mert csak így vagy győ Isten segítségével nyerheted el jól óhajodat, főcélodat.

Tiszteld tanáraidat, kik megvonván a földi örömeket az ifjúság nevelésére szentelték életöket, fogadd intéseiket, mert ők mindig javadat akarják, s ne feledd, hogy Isten s szüleid után legnagyobb hálával nekik tartozol, mert szüleid csak felnevelnek, ők pedig a szükséges tudományt csepegtetik beléd, hogy a jövőben megélhessél. Ezért mégegyszer figyelmeztetlek Édes Fiam, hogy tiszteld őket, kik ily magasztos, de fáradságos czélon működnek, s azok előtt úgy beszélj, mint hálukmagoll, s ne légy képmutató, mert kiben e rút jellem ver gyökeret, nem lehet az soha sem becsületes ember.

Kerüld a rossz társakat, ne barátkozzál oly fiúval, kiben rossz tulajdonokat fedeztél fel, mert társairól ítélik meg az embert, hisz tudhatod a közmondás azt tartja: „Madarat tolláról, embert barátjáról lehet megismerni.”

Ne feledkezzél meg a társadalmi kötelességekről sem. Úgy viseld magadat nyilvánosan, hogyan azt a társadalmi viszonyok a mostani művelt életben egy művelt ifjútól, egy felsőbb osztályú tanulótól megkívánják. Szeresd tanulótársaidat, kik együtt fáradoznak veled a tudomány gyümölcseiért, s általában embertársaidat iránt a kellő tisztelet és szeretettel viseltessél szem előtt tartván a mindenható Isten parancsát: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat.”

Ezeket tartsd szem előtt Kedves Fiam, mert e sorokból atyai szív beszél, s e sorok tartalmazzák számára a tanulói kötelességeknek, mely kötelességeket ha pontosan végzendetted el, meg lesz a kellő jutalma, a jóbizonyítvány, melynek elnyeréséért munkálkodtál, s fáradoztál annyit, s fáradozásodnak jutalmát élvezvén nyugalmad — a vakáció is kagyon élvez lesz; de édes csak akkor, ha mint előbb említettem, elvégzed pontosan kötelességedet, mert nézz meg egy embert, ki kötelességét teljesíté, mily boldogan hajtja nyugalomra fejét, míg elgondolva, lelkülete sohasem nyugodt, az mindig lelki furdalásokkal érez. Igen Fiam édes lesz nyugalmad; de nem csak neked, hanem szüleidnek is, mert a sok pénz, a nagy áldozat, meghozta a kellő gyümölcsöt.

Korán is említettem talán Fiam a vakációt, korán vezettem oda gondolataidat, melynek kellemeiről csak alig egy kellett elvonni elmédet, de jónak láttam most figyelmeztetni arra előre, mert ha a kezdet nem jó, nem jó a folytatás sem, s így az eredmény sem kielégítő. Ezért Fiam mégegyszer figyelmeztetlek tanulói kötelességeidre, s azon reményben, hogy azokat megtartod maradok

Nagy-Kanizsán, 1883-ik év szept. 23-án

szerető atyád.

II.Gyakorlat.-Elfogadható-e azon nézet, hogy a magyarok gátolták Európa kultúrájának fejlődését?
/Történeti értekezés./

Ezer éve már, hogy dicső őseink e haza területét elfoglalták,ezer éve már, hogy magyar lakja a szőke Duna és a kanyargós Tisza közti és a körüle elterülő részeket, de ezer éve annak is, hogy a Kárpátoktól az Al-Dunáig a magyarok Istenét imádják.De nézzük, boldogan s békességben él-e a nemzet, nem marják-e szú gyanánt oldalát a pártviszály, háború, vagy más egyéb, nem korhasztotta-e el oldalát az idők mostoha volta, melynek csak egy szél kell, hogy összedőljön, összeomoljék; nézzük nincsen-e rajta Isten csapása, mert a nép talán erkölcstelen elfajzott, s megfeledkezett egészen Istenéről, vagy nem nyög-e rabigája alatt valamely szomszéd hatalmas nemzetnek……………? Nem.----- Nem görnyed háta egy nemzetnek sem rabigája alatt, erkölcse ép, s tiszteli Istenét, de nem is veri ez őt, nem visel háborút, s kebelében a pártviszály sem ütött tanyát. Csendes a nemzet most, mint egy békés ház lakója. De ki az a sövény háta mögött, ki mereszti a nyíláson át duzzadt szemeit, melyekből a sápadt irigység sugárzik…………? A szomszéd az, ki kígyót, békát kiált e szegény hazára, a német az, ki nem tudja mással vádolni a békés magyarokat, s azt állítják, hogy azok Európa kultúrájának fejlődését gátolták volna.
És mi tűrjük ezt, vegyük magunkra az ily gyűlöltségből származott vádat, vagy sorakozzunk azok zászlója alá, kik ezt csak koholt hazugságnak tartják, mely hazug vádat történeti tényekkel bizonyítják be? Igen, e lobogót kövessük ennek nyomában haladjunk, s ezt tekintvén Ariadne fonalaként én is, megkísértem szerény elmémmel megdönteni az előbb említettem németek állítását.
Bevallva az igazat, elismerhetjük, hogy őseink letelepedvén e hazában, mint akkori időben szabadgondolkodású, s harcias nép, nem tartották a földművelést s egyáltalában a munkát szabad emberekhez illőnek, hanem bejárták a szomszéd tartományokat, s azokat meggyőzvén kirabolták őket, s zsákmánnyal megrakodtan tértek vissza hazájukba. Ily zsákmányoló kalandjaiknak Német – és Francia országot tartották legzsírosabb konczul, mint oly sokkal régebben alakult országokat, melyek már az akkori időben is, a jólét bizonyos fokán állottak. Igen bejárták e tartományokat dicsőségteljesen, s néha még Páris falait is meglátogatták, igenvolt idő midőn, - mint a költő mondja – őseink, mint földetrázó viharok Európa homlokán tomboltak, s midőn a puszta „magyarok" szó hallatára nemzetek reszkedtek. És sokáig tartott a magyar népben e kalandor szellem, talán csak a multszázad műve, hogy a magyar földművelésre adta magát, s a mult századig letelepedésétől kezdve háborgatja szomszédait………? Korántsem. Rövid ideig tartott az, s mellünket verve bevallhatjuk, hogy igenis hatott ez némileg az akkori idő kultúrájának fejlődésére, de csak addig, míg egy bölcs és belátó fejedelme akadt a magyarnak Gézában, ki átlátván, hogy a kalandozás nem válik a nép hasznára, a magyart állandó lakhelyre, s földművelésre szorította, mihez mindenre alkalmas elődeink csakhamar hozzászoktak.
Sz. István, midőn életfeladatát, a keresztény vallást buzgó és szilárd akarattal, eréllyel és mindenre elszánt lélekkel kivitte, s a pogány magyarokat néhány év leforgása alatt Jézus híveivé tette, a kultúra fejlődésének csak tápanyagul, üdítő gyöngyharmatul szolgált, nem pedig gátlására.
Ha a történelem lapjait forgatjuk, s ezredéves fönnállásunkon végig tekintünk, megilletődve, s ilyedten láthatjuk, hogy egygyik háború a másikat éri, s ha kíváncsi szemeink okát kutatják e véres harcoknak, felvilágosítanak a fekete betűk csakhamar, hogy azok kevés kivétellel mind a létfönntartásért folytak.
Csak vegyük a tatárjárást, e reánk nézve második vandál pusztítást, mi szenvedtünk, minket fosztottak meg addig szerzett, s így rabigába jutott a nemzet, s műveltség terén az eddigi munka és fáradalom romba dőlt.
De megszabadulván a török iga alól, másfél század múlva, most már a többi nemzetekhez képest, a műveltség és jólét terén nagyon hátra maradott nemzet, a törököktől a kultúráján ütött csorbát egyesült erővel hozzáfogott kiigazítani.
Hogy mennyiben sikerült neki ez, új törekvése, azt a helyszűke miatt itt ki nem fejthetem, s egyrészt nem is vágna egészen célom körébe.
Ha a fátum nem lett volna oly mostoha a nemzet iránt, - mint azt a előbbieken említetteken látjuk – ha engedte volna főcélját, mely felé oly buzgón törekedett, kivinni, a magyar most talán mindenben kiállaná a többi nemzetekkel a versenyt, mi főképen irodalmából tűnik ki, mely oly rövid idő alatt oly magas fokra hágott, oly nagyon kifejlődött. Az irodalom fejlesztésében, tökéletesítésében különösen a jezsuiták tűnnek ki, s különösen ezeknek fényes csillaga Pázmány Péter, ki az irodalmi nyelvet létesítette, s egyszersmint fejlesztette, ki egyetemet alapított, ki a vitázást a virágzás tetőpontjára emelte, s ki általában minden téren buzgólkodott, a magyar irodalom fényének fejlesztését illetően.
Nevezetes az irodalomban Balassa Bálint, ki hősköltényeiben a haladás tetőpontját éri el, honnét korszaka – némelyek szerint – a remek irodalom kezdetének mondatik.
A mult században egy Kazinczy, egy Virág Benedek és ezeknek még sok más társa, az irodalmat oly magas polcra emelték, hogy több tekintetben kiállja az idegen nemzetek irodalmával a versenyt. Sőt olyanokkal is dicsekedhetünk melyekkel mi a többi nemzetek irodalmára nézve irányadókul voltunk. Így Apácai Cseri János egy századdal írta meg előbb hazai nyelven a filozofiát, mint a németek, /Magyar logikácska címmel./ mely nemzet különben a filozófia hazájának mondatik. Nálunk mondották ki, éspedig Révai legelőször, hogy nem idegen nyelvekkel kell összehasonlítani a nyelvet, maga járván elől példával, a nyelvet történelmi alapra fektette.

Ennyi érvvel úgyhiszem elértem célomat, bebizonyítottam, hogy nem helyes a németek állítása, s hogy a vád, mellyel bennünket illettek, nem egyéb mint irigység sugallta koholt állítás, a hamis vád legrútabb alakja.

Készült az Országos Erdészeti Egyesület megbízásából